

ЧИ МОЖЛИВІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ НАБУТКИ КОШТОМ УКРАЇНИ

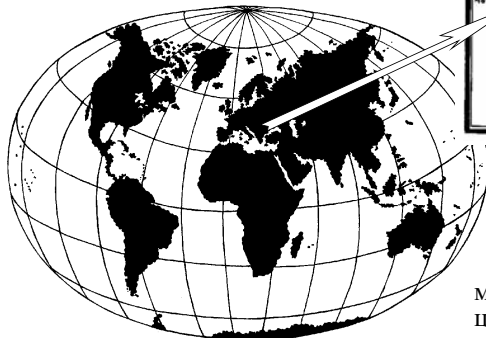
Ще 2 серпня 2017 року на офіційному сайті Посольства України в Сполучених Штатах Америка була оприлюднена інформація про те, що Президент США Дональд Трамп підтримав закон щодо посилення санкцій проти Росії.

«Президент США Дональд Трамп своїм підписом увів в дію закон «Протидія супротивникам Америки через санкції», який суттєво посилює та розширює санкції проти РФ, а також підтримує суверенітет і територіальну цілісність України.

У окремій заяві Президент США, зокрема відзначив, що Сполучені Штати не толеруватимуть втручання у свій демократичний процес та про подальшу солідарність із міжнародними союзниками та друзями для протидії російським підривним та дестабілізаційним діям. <...>

Закон визначає, що політикою Сполучених Штатів є: – підтримка Уряду України у відновленні суверенітету та територіальної цілісності; – засудження та протидія всім дестабілізуючим зусиллям уряду РФ в Україні; – невизнання незаконної анексії Криму урядом РФ чи відторгнення будь-якої частини території України з використанням військової сили; – надання допомоги з реформування енергетичного сектору України та зменшення залежності від російських енергетичних ресурсів; – продовження протидії реалізації проекту «Північний потік-2».

Документ також законодавчо закріплює чинні санкції проти Росії; створює механізм обов'язкового погодження з Конгресом США можливого рішення Президента США з послаблення антиросійських санкцій; передбачає можливість запровадження санкцій проти державних підприємств РФ, що здійснюють операції у металургійній та гірничо-видобувній галузях, так на залізничному транспорті; посилює антиросійську секторальні санкції щодо фінансового сектору РФ та російської енергетики; передбачає запровадження санкцій у зв'язку з діяльністю уряду РФ у напрямку підриву кібернетичної безпеки; по відношенню до осіб, що відповідалі за порушення прав людини на окупованій РФ території, діють в інтересах оборонного та розвідувального секторів уряду РФ, значною мірою сприяли спроможностям

РФ з проведення приватизації державних активів, а також по відношенню до іноземних фізичних та юридичних осіб, що сприяли посиленню оборонних спроможностей уряду Сирії.

Законом надається право Президенту США у координації з союзниками Сполучених Штатів запровадити санкції проти фізичних та юридичних осіб, що сприяють розвитку та обслуговуванню російських експортних нафто- та газопроводів».

Йдеться про федеральний закон США, що накладає додаткові санкції на Іран, Північну Корею та Росію – «Про протидію противникам Америки за допомогою санкцій» (CAATSA, Countering America's Adversaries Through Sanctions Act).

Ще раз наголошуємо: Закон був підписаний Президентом Дональдом Трампом 2 серпня 2017 року і має статус публічного права (PUBLIC LAW 115-44 – AUG. 2, 2017). COUNTERRING AMERICA'S ADVERSARIES THROUGH SANCTIONS ACT – <https://congress.gov/115/plaws/publ44/PLAW-115publ44.pdf>

(ПУБЛІЧНЕ ПРАВО 115-44 – 2 СЕРПНЯ 2017 РОКУ). ПРОТИДІЯ СУПОРНИКАМ АМЕРИКИ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАКОНУ ПРО САНКЦІЇ – <https://congress.gov/115/plaws/publ44/PLAW-115publ44.pdf>.

CAATSA створює суттєві юридичні обмеження для дипломатичних переговорів США щодо територій України через кілька механізмів, закріплених у федеральному законі.

Розділ 216 CAATSA встановлює механізм обов'язкового погодження з Конгресом будь-яких спроб послабити чи скасувати санкції проти Росії. Президент США не може самостійно зняти санкції – для цього потрібна згода обох палат Конгресу, що фактично робить зворотній процес надзвичайно складним політично і юридично.

Розділ 253 закону інституціоналізує доктрину Стімсона (ex injuria jus non oritur), чітко заявляючи, що США не визнають територіальних змін, здійснених силою, включаючи анексію Криму та окупацію східної України. Це не просто декларація – це законодавчо закріплена політика, яка зобов'язує всі гілки влади США дотримуватись цього принципу.

Варто навести бодай кілька фрагментів з цього вкрай важливого для Української держави документа:

«<...> Підзаголовок В – Протидія російському впливу у Європі та Євразії

РОЗДІЛ 251. ВИСНОВКИ.

Конгрес робить такі висновки:

1. Уряд Російської Федерації прагнув здійснювати вплив по всій Європі та Євразії, зокрема у колишніх республіках Радянського Союзу, надаючи ресурси політичним партіям, аналітичним центрам та групам громадянського суспільства, які сіяли недовіру до демократичних інституцій та суб'єктів, сприяли ксенофобським і неліберальним поглядам, а також іншим чином підриваючи європейську єдність. <...>

2. РОЗДІЛ 253. ЗАЯВА ПРО ПОЛІТИКУ.

3. Сполучені Штати, відповідно до принципу ex injuria jus non oritur, підтримують політику, відому як «доктрина Стімсона», і таким чином не визнають територіальних змін, здійснених силою, включаючи незаконні вторгнення та окупації Абхазії,

Південної Осетії, Криму, східної України та Придністров'я. <...>

РОЗДІЛ 257. ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ.

(а) ЗАЯВА ПРО ПОЛІТИКУ– Це політика Сполучених Штатів Штати –

(1) підтримати Уряд України у відновленні її суверенітету і територіальної цілісності;

(2) засудити та протистояти всім дестабілізуючим зусиллям Уряду Російської Федерації в Україні в порушення своїх зобов'язань та міжнародних домовленостей;

(3) ніколи не визнавати незаконну анексію Криму Урядом Російської Федерації або розділення будь-якої частини території України шляхом застосування військової сили;

(4) стримувати Уряд Російської Федерації від подальшої дестабілізації та вторгнення в Україну та інші незалежні країни Центральної та Східної Європи <...>

(7) допомогти Україні та союзникам і партнерам Сполучених Шта-

тів у Європі зменшити свою залежність від російських енергоресурсів, особливо природного газу, які уряд Російської Федерації використовує як зброю для примусу, залякування та впливу на інші країни;

(8) співпрацювати з державами-членами Європейського Союзу та інституціями Європейського Союзу з метою сприяння енергетичній безпеці шляхом розвитку диверсифікованих та лібералізованих енергетичних ринків, що забезпечують диверсифіковані джерела, постачальників та маршрути;

(9) продовжувати виступати проти будівництва трубопроводу «Північний потік-2», враховуючи його негативний вплив на енергетичну безпеку Європейського Союзу, розвиток газового ринку в Центральній та Східній Європі, та енергетичні реформи в Україні; <...>

(б) ПЛАН СПРИЯННЯ ЕНЕРГЕТИЧНІЙ БЕЗПЕЦІ В УКРАЇНІ.–

(1) ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.– Державний секретар, у координації

разом з Адміністратором Агентства США з міжнародного розвитку та Міністром енергетики співпрацюватиме з Урядом України над розробкою плану підвищення енергетичної безпеки в Україні, збільшення обсягів виробництва енергії в Україні та зменшення залежності України від імпорту енергії з Російської Федерації. <...>».

Розділ 257 конкретизує, що політикою США є підтримка суверенітету і територіальної цілісності України та невизнання будь-якого відторгнення частини території України з використанням військової сили. Це створює юридичну перешкоду для будь-яких «компромісних» рішень, які б легітимізували російську окупацію.

Будь-яка угода, яка б визнавала втрату Україною територій внаслідок російської агресії, вимагала б не лише виконавчого рішення президента, але й зміни федерального закону через Конгрес. Це надзвичайно високий бар'єр, оскільки потрібна більшість у обох палатах, а СААТSA був прийнятий з переважною підтримкою (419-3 у Палаті представників, 98-2 у Сенаті).

Закон також створює автоматичні санкції проти осіб і компаній, що сприяють оборонному сектору Росії, кібератакам або порушенням прав людини на окупованих територіях. Будь-які переговори про «замороження конфлікту» з визнанням російського контролю автоматично суперечили б цим положенням, оскільки санкції залишатимуться чинними доти, доки Росія контролює українські території силою.

Про нинішніх американських делоперів од дипломатії та їхніх політичних паханів помовчимо.

Цей федеральний закон залишається чинним і має статус публічного права, що означає його обов'язковість для виконання всіма гілками влади США. Закон створює механізм обов'язкового погодження з Конгресом будь-яких рішень президента щодо послаблення санкцій проти Росії. Положення про невизнання територіальних змін, здійснених силою, є юридично обов'язковим принципом зовнішньої політики США, закріпленим на законодавчому рівні.

Та не вже українські політики й амбасадори не знайомі з цим законом, що забороняє в міжнародних перемовинах використовувати/застосовувати практику «договорняків»?

Олег К. РОМАНЧУК

4 грудня 2025 року

Зліва направо: Юрій Ушаков, зять Трампа Джаред Кушнер, Кирило Дмитрієв та Стів Віткофф